

BİLARDO SPORUNUN REKREASYON FAALİYETLERİ İÇİNDEKİ YERİ

Öğr. Gör. Nesim YALVARICI

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

“Ünlü fizikçi Nicola Tesla, bilardo oyununu şöyle tanımlıyor; " *Bilardo; Satranç kombinasyonları, fizik yasaları ve insan beyni ile vücut hareketleri arasındaki gözle görülür dikkat çekici bağlantının birleşiminden oluşan algılanması belki de en güç mükemmelliğin oyunudur*".

Aynı zamanda, Matematik, fizik, geometri ve psikoloji dörtgeninin mükemmel bir şekilde sergilendiği, zarafet ve akıl oyunları üzerine kurgulanmış bir spordur bilardo.”

Bilardonun tarihi geçmişi ile ilgili çok kesin bulgular bulunmamaktadır. Bu konudaki en eski kayıt, düşünür Anacharsis’in M.Ö. 400’de Yunanistan’da bilârdoya benzer bir oyun gördüğünü söylemesidir. M.S. 2. yüzyılda İrlanda kralı Catkire MORE’nin öldükten sonra pirinçten yapılmış 55 top ile aynı malzemedен yapılmış masa ve istekalar bırakmış olduğu yazılı kayıtlarda bulunmaktadır. Shakespeare’in “Anthony ve Cleopatra” adlı oyununda, Cleopatra’nın Charmian’a söylediği “Hadi, gel bilârdoy oynayalım.” repliğini yazmış olması, bu dönemde bilârdonun bilinmekte olduğu anlamına gelir. Bazı yazarlar bilârdonun, Fransızca “bille” (top) kelimesinin türevi olduğunu öne sürerek Fransa’da ortaya çıktığını iddia ederler, icat edildikleri günden bu yana, her sınıftan amatör ve profesyonel oyuncunun ilgisini çekmiş olan bilârdoy oyunlarının, ilk kez 15. yy. ortalarında Fransa’da oynandığı sanılmaktadır. Ancak asıl yaygınlaşmaya başladığı dönem XVI. Louis’nin saltanat dönemindedir.(Fous dergisi)

Türk kültüründe bilârdoy masalarının az sayıdaki ilk örnekleri 19. yy.ın sonlarına doğru saray ve konaklarda görülmeye başlamıştır. Dönemin Harbiye Nazırı Enver Paşa bir bilârdoy tutkunuydu. Enver Paşanın özel istekası günümüze kadar korunabilmiştir. Ayrıca Prens Halim de devrin usta bilardocularından biri olarak kabul edilmiştir. Bilârdonun zamanla gençler arasında yaygınlaşması ile ticarî amaçlı bilârdoy salonları açılmıştır. Bu salonların ilk örneği Beyoğlu’ndaki Luxemburg Salonu’dur...

Bilardo sporunun ülkemizde geçmişi ve geleneği vardır. Bu yargımız doğrudur. Zira Bilardo sporu hemen her şehrimizde oynanmakta olan bir oyundur. Federasyon faaliyeti olarak başlaması yaygınlığının bir neticesidir. Bilardo sporunda ülke olarak Dünya’da ilk 3 sırada yer almaktayız.

“Türkiye ve Güney Kore dışında ise dünyada, Almanya, Hollanda, Fransa, İsveç, Belçika ve İspanya’da bilardoda önde gelen ülkeler arasında. Şu anda Avrupa’nın en çok ilgilenilen 5 sporu arasında yer alan bilardo sporunda ülkemiz özellikle sonra beş yıldır gücünü iyiden iyiye hissettirmeye başladı.

Ülkemizde 1993 yılında kurulan Türkiye Bilardo Federasyonu sayesinde 23 yıldır spor olarak icra edilen Bilardo, bu süre içerisinde ülkemize defalarca Dünya ve Avrupa Şampiyonlukları kazandırmış ve İstiklal Marşımızı yurtdışında dinletmiştir”(Fous dergisi) Esas bizim üzerinde durmamız gereken husus, bilardonun oyun değeri ve sosyal yaşantımızda, sporu teşvik eden sosyal faktörlere katkısıdır.

Günümüzde Bilardo sporu, hem performans ve hem de rekreasyon (Serbest Zaman etkinliği) amaçlı oynanmaktadır. Her iki şekilde de toplumsal iletişim aracı, hem de genel sağlığımıza olumlu katkı sağlaması bakımından çok önemlidir.

Performans sporu olarak, federasyonumuzun son yıllardaki atılımları, sistemli, planlı bilimsel ve istekle yapıldığını gözleyebiliyoruz. Özellikle uluslararası organizasyonlarda hatırı sayılır başarılarımızın varlığı bunu göstermektedir.

Buradan hareketle bazı tespitlerimiz, başarının daha yukarılarda seyrini sağlayacağı gibi, kalıcı bir hüviyet te kazanabilir.

Şöyle ki;

Ülkemizin genç nüfusu, TÜİK verilerine göre genel nüfusun %46’sını oluşturmaktadır. Yani 0 ila 24 yaş aralığından bahsetmekteyiz. Bu husus bizim üzerinde çalışmamız gereken hedef kitle olmalıdır. Eğer genç yaşta bu kitleye ulaşmada başarılı olur isek, piramidin tabanı genişleyerek, boyunun yükselmesini sağlamış olacağız. Eğer Bilardo sporunu yaparak ona alışana biri ömür boyu bırakmayacağını gözlemlerimizle öngörüyoruz. Bu durum aynı zamanda bütün kuşakların bilardo oyunu içinde tutulmasını sağlamaktadır. O halde gençliğin bu sporu tanıması için, bugünkü hedefleri aşabilecek bir “gençlik-bilardo” tanıtım programı geliştirmekte yarar vardır.

Sağlık açısından bilardo sporunun değerlendirilmesi yapıldığında da, fiziksel birçok parametreyi olumlu etkilediğini spor fiziolojisi bakımından ele aldığımızda anlaşılmaktadır. Özellikle, sırt ve karın kaslarının kuvvet ve esneklik kazanması, dikkat ve odaklanma ile beyin faaliyetinin yoğunluk kazanması, muhtemel eklem ve nörolojik hastalıklarda koruyucu hekimlik alanında katkı sağlayabildiğini söyleyebilmemiz mümkündür.

Bilardo oyununun oynandığı Spor ortamında, teamül haline gelen estetik davranışlar, sağlıklı iletişime olan katkısı ile dostluk ve arkadaşlıkların oluşmasına sağladığı katkı bilinmektedir. İyi insan verimli vatandaşlık olgusun sağladığı katkı ise herkesin görebildiği bir vakiadır.

O halde rekreasyon nedir? Sorusunun cevabını vermekte yarar vardır.

Rekreasyon; serbest zamanlarımızda, ruh ve beden unsurunun dinlenerek, eğlenerek ve haz duyarak yapmış olduğu bütün etkinlikleri içine alan bir kavramdır. Müzik, resim ve spor bu bütünün tamamlayıcı unsurlardır. Eğitim ve beceri sunmak, sosyal dayanışma, sosyal iletişim ve aidiyet duygusunu geliştirmek suretiyle, yaşadığımız belde, şehir ve millet aidiyetine katkı sağlayan bir özelliktir. Sporun özel ve genel maçlarının bütünü bu etkinlikte görülebilmektedir. Zaten dünyada her ülkenin eğitim, sağlık ve spor programlarında esas aldığı,” her kes için spor” programının gerekçesi de buradadır.

Bu açıdan bakıldığında, bilardo sporu, oynayan kişiye zihin ve fiziksel olarak, sağlıklı olmak, kural ve prensiplere uymak, yenmek-yenilmek olgusunu kabul etmek suretiyle de takdir duygusunu kazanıp erdemli davranışlar öğrenebilmektedir. Bilardoda oyununda, “erdem” sayılacak insan ilişkilerinin sergilenmesine imkân veren ortamlar diğer sportif oyunlara göre daha fazla olduğunu düşünmekteyim.

Bilardonun sosyal hayatımızda ve bireysel gelişimize sağlayacağı katkıları düşündüğümüzde, bazı sorumluluklarımızı yerine getirebilmek için şu tespitlerin gereğini yapmanın elzem olduğunu düşünüyorum.

Öncelikle kadın sporcu sayısının arttırılabilmesi için çalışmalar yapmak gerekir. Ayrıca kadınlarımızın bilardo oynanan işletme ve tesislere rahatlıkla ve sorunsuz bir şekilde girip çıkmalarını sağlayıcı tedbirler almak gerekir.

Tesislerde ve işletmelerde, performans ve rekreatif anlamda hizmet verecek tesislerin bir standardının tespit edilmesi gerekir.

Sigara, alkollü içkiler, satışının yapılmaması Bilardo sporunun saygınlığını korumak adına mutlaka engellenmesini sağlamak gerekir.

Tesis ve işletmelerin hijyen ve ergonomisine (amaca uygun kullanılabilir olması) riayet edilmesi zorunluluk halini alması gerekir.

Zira aileler, çocuklarının uygun olmayan ortamlara gitmesini istemediklerini bilmekteyiz. Ergonomik şartlar tesis edildiğinde, aileler çocuklarının elini tutup, herhangi bir spor eğitimine götürebildikleri gibi götürebilmelidirler.

Anne ve babalar, çocuklarını hangi ortama gittiklerini ve hangi şartlara haiz ortamda oyun oynadıklarından güvence duymaları halinde, hem işletmeler, hem de Bilardo federasyonunun kzançlı çıkacağı muhakkaktır.

Ayrıca, performans sporu olarak oynanacak, salonlarla, ticari ve rekreatif anlamda yapılacak bilardo tesis ve salonları, birbirlerinden mutlak suretle ayrılmaları da gerekir. Örneğin cepli bilardo ve üçbant bilardo branşının mutlak suretle birbirlerinden ayrılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü üçbant bilardo branşında sessizliğin önemi çok büyüktür ve sporcu adına Konsantrasyon ve matematik ön plana çıkar. Gençlerin bu sporda başarı sağlayabilmesi için şampiyona öncesi kamp ve güzel tesislere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durumda, performans sporunun yapılacağı, salon, tesis ve işletmelerin mutlaka sübvans ve teşvik yoluyla desteklenmelerini de gerektirir.

Üniversitelerde, üniversite ortak ders olarak okutulması, ülkemizde başlatılması büyük bir atılım, ancak yaygınlaştırmak ta fayda vardır. Lise ve dengi okulların ders dışı faaliyetler içine alınmasının da büyük önemi olduğunu düşünmekteyim.

Bilardo sporunun ve oyunun genel sağlığınıza ve sosyal yaşantı ağıımız içinde önemli bir kilometre taşı olası için, diğer spor federasyonların, dinlenme sezonlarında, “pasif idman” veya “aktif dinlenme” amaçlı yapabileceği bir alışkanlık haline getirmelerinin önemli olduğunu düşünüyorum. En önemlisi de, “herkes için spor federasyonu ile koordinasyon içinde çalışmak, hedefe varmada kolaylık sağlanabileceğini düşünüyorum.

Ülkemizde bilardo branşının samimi bir şekilde hizmet edildiğine inanmaktayım. Daha güzel, daha verimli ve daha başarılı olmak dileğimdir.